

Bijlagen

De handel in wilde dieren

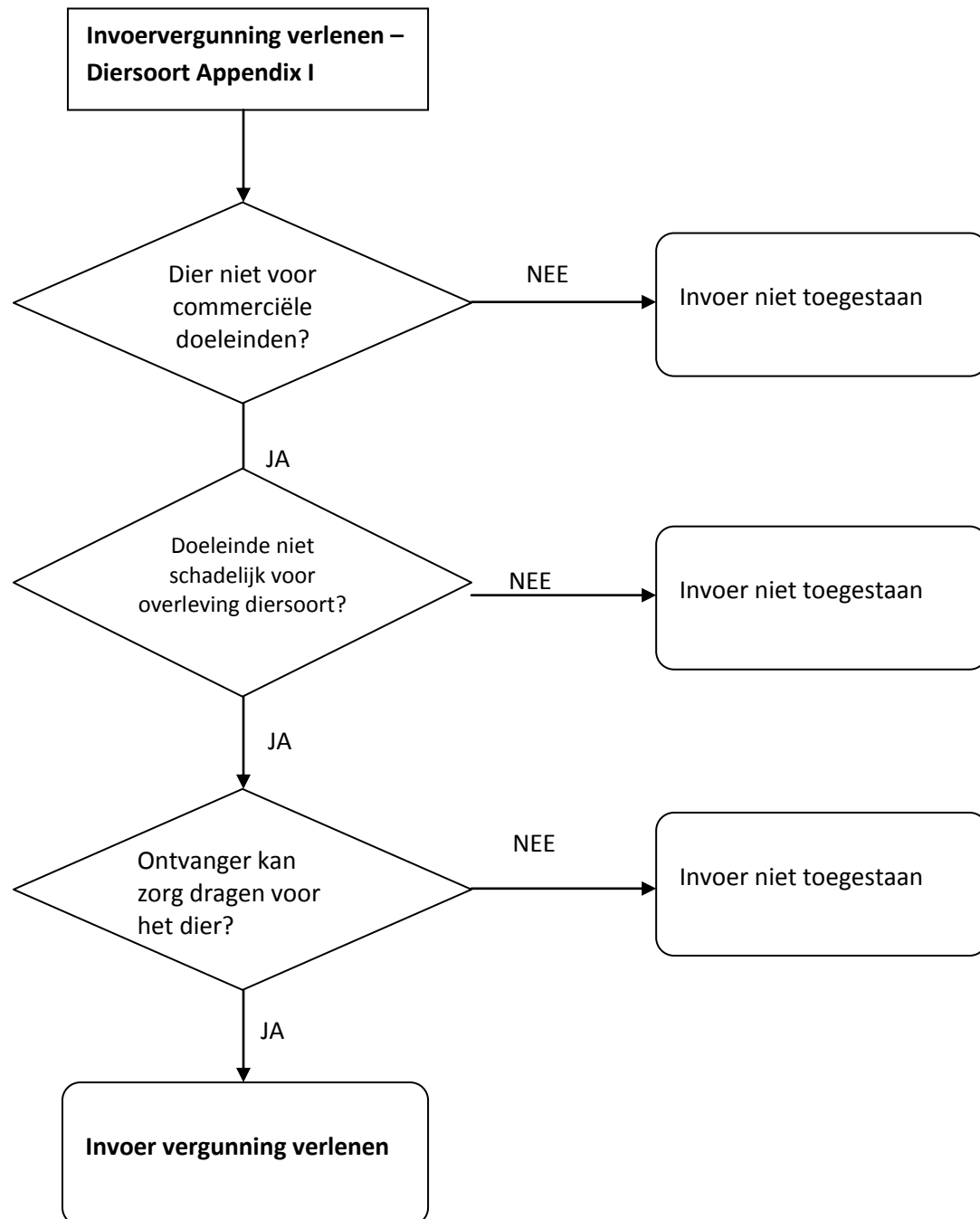
De mate waarin het CITES-verdrag en de Europese verordening inzake de bescherming van in het wild levende dier- en plantsoorten door controle op het desbetreffende handelsverkeer is opgenomen in de Nederlandse wet- en regelgeving

Naam: Mirthe Aarts
Studentnummer: 2029855

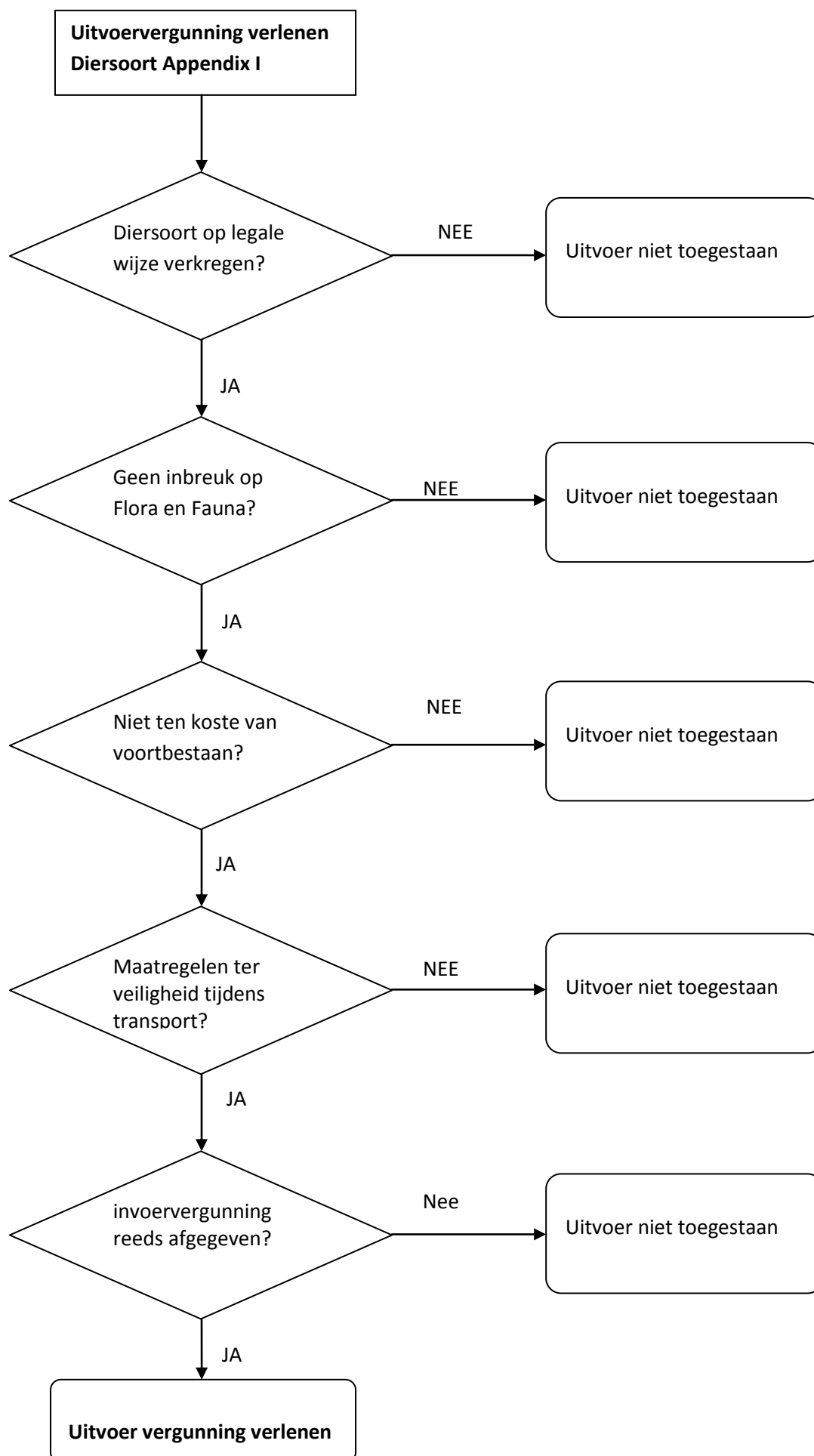
Afstudeerorganisatie: WSPA
Stagebegeleider: D.J. Verdonk
Eerste afstudeerdocent: P.J.D. Jacobs
Tweede afstudeerdocent: N. Vermijs

Onderwijsinstelling: Juridische hogeschool Avans-Fontys
Opleiding: HBO-Rechten
Locatie: 's-Hertogenbosch
Schooljaar: 2012-2013
Afstudeerperiode: 4 februari 2013 t/m 27 mei 2013
Verschijningsdatum: 27 mei 2013

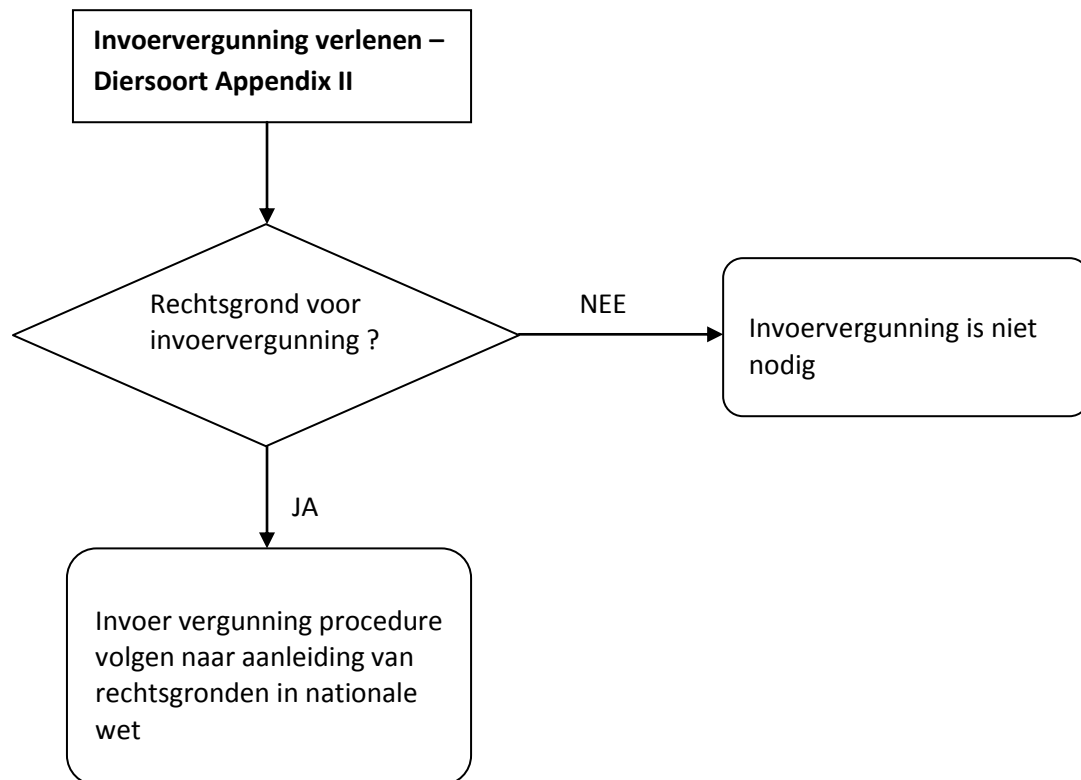
Bijlage A – Stappenplan Appendix I CITES-verdrag
Stappenplan invoervergunning

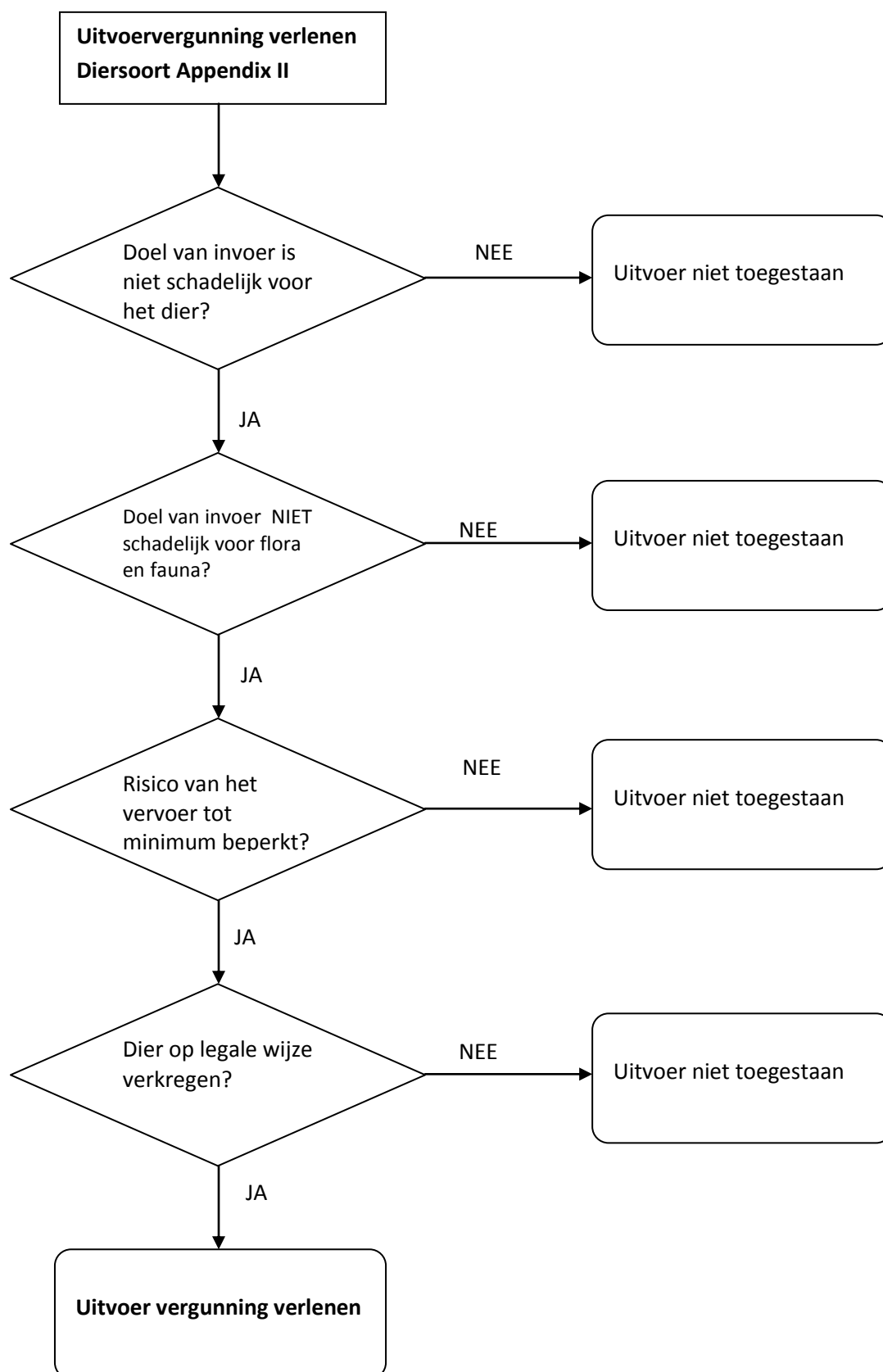
Stappenplan uitvoervergunning

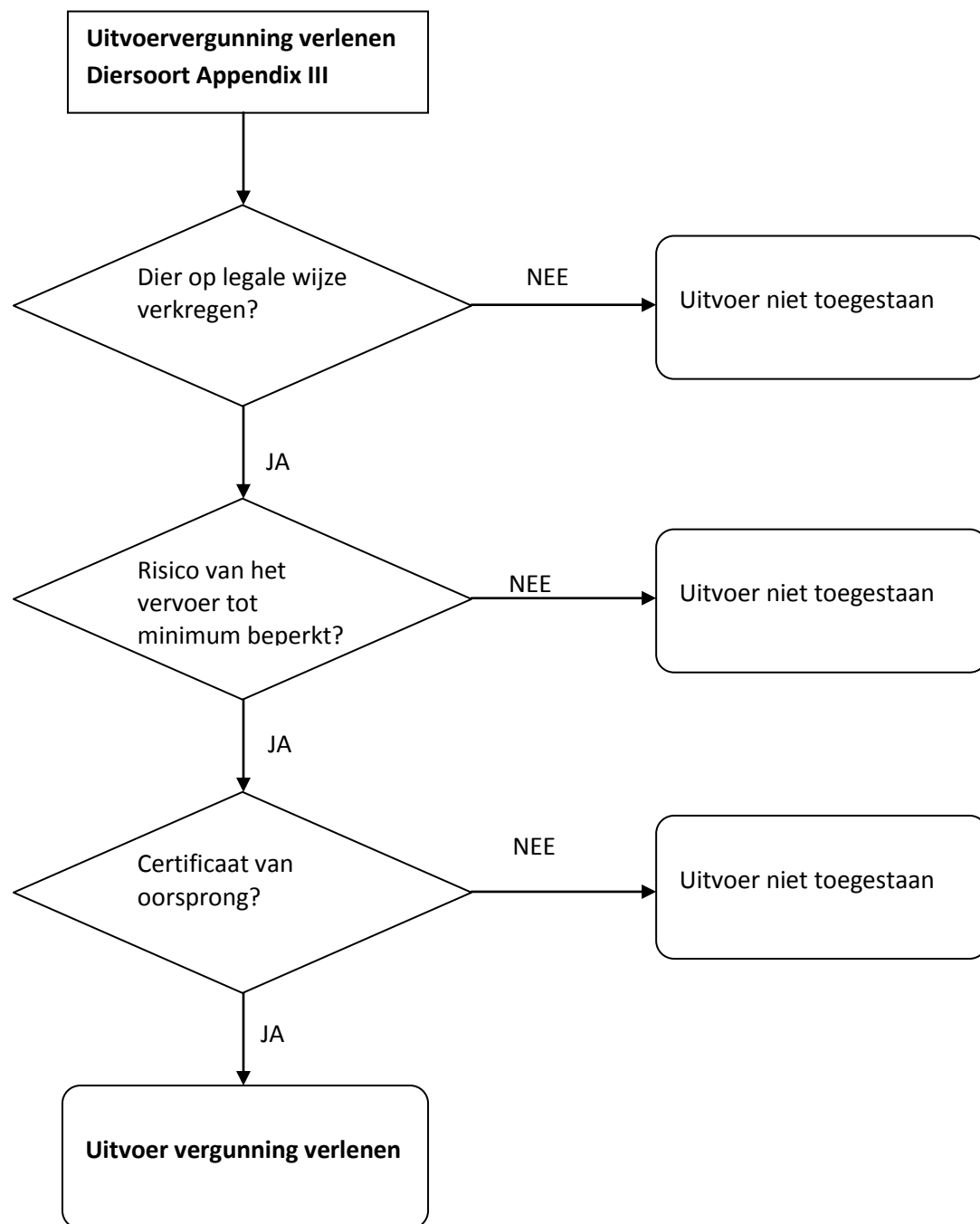
Bijlage B – Stappenplan Appendix II CITES-verordening
Stappenplan invoervergunning

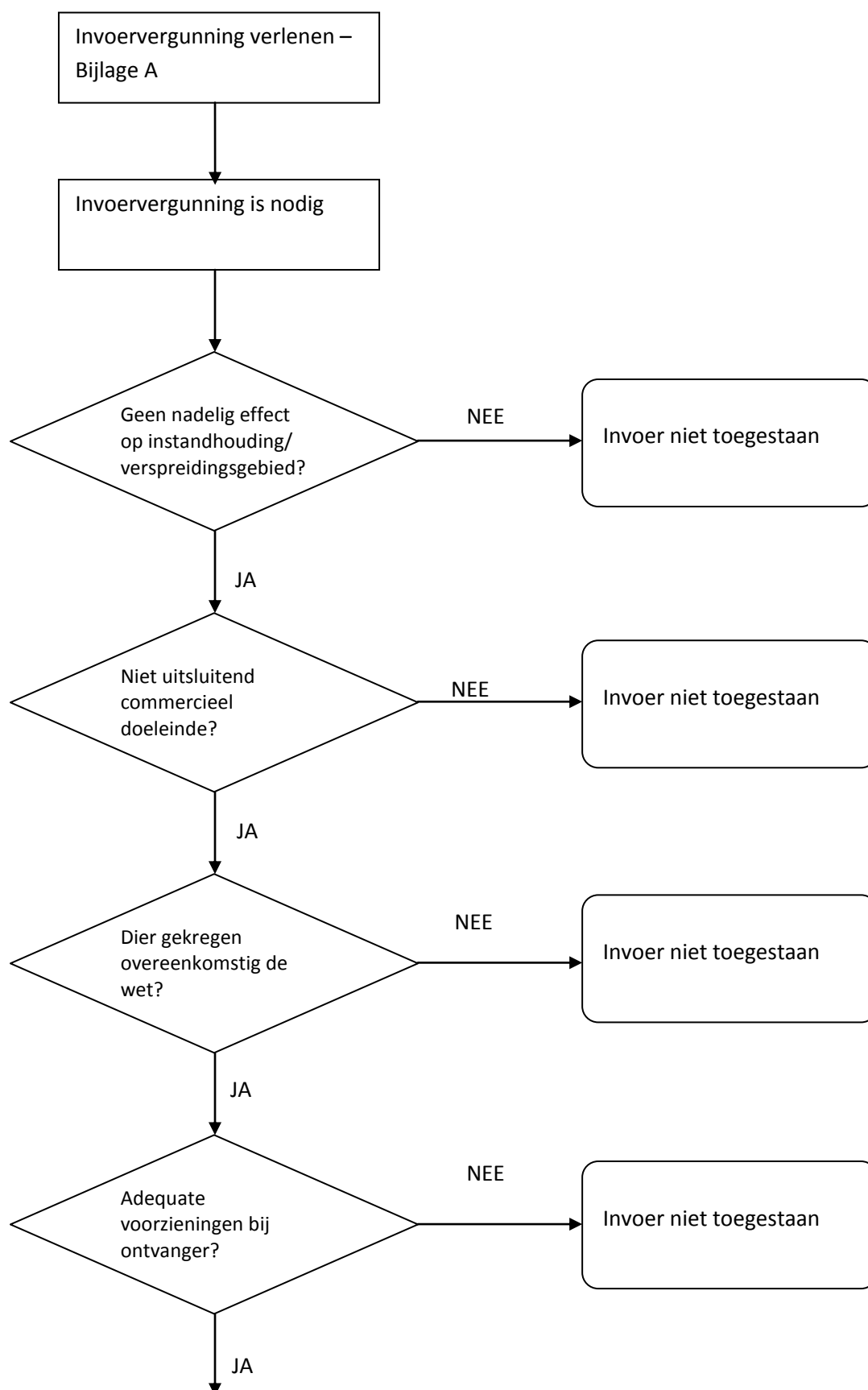
Stappenplan uitvoervergunning

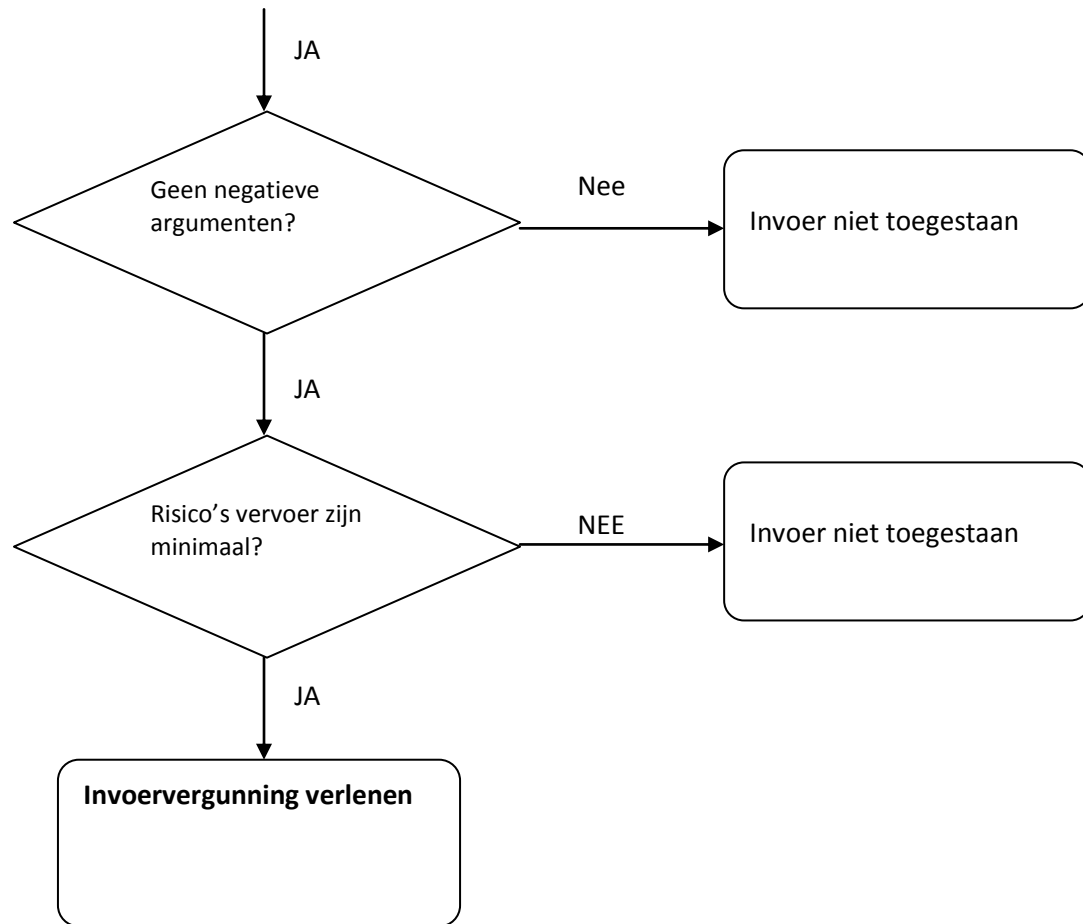

Bijlage C – Stappenplan Appendix III CITES-verordening
Stappenplan uitvoervergunning

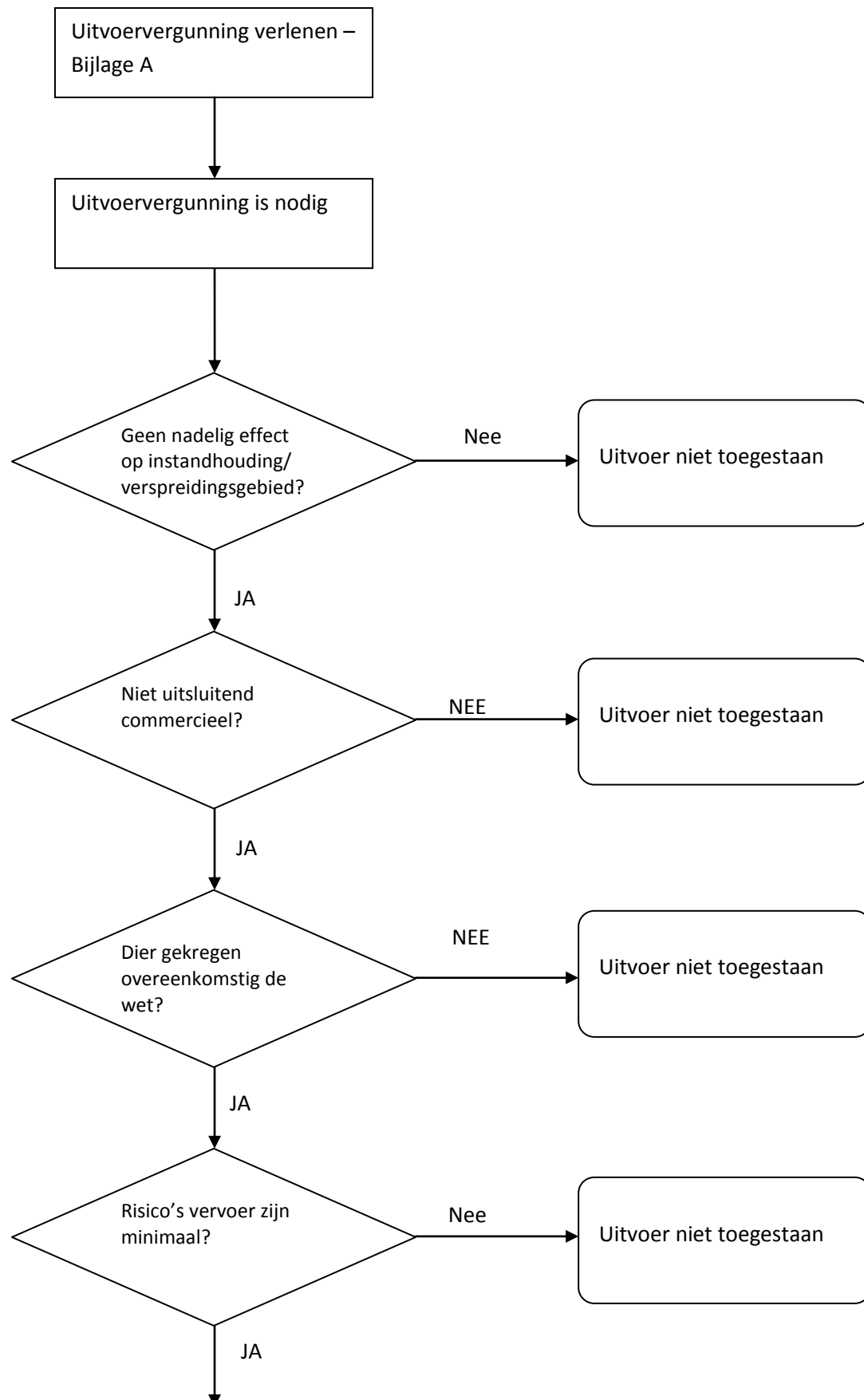

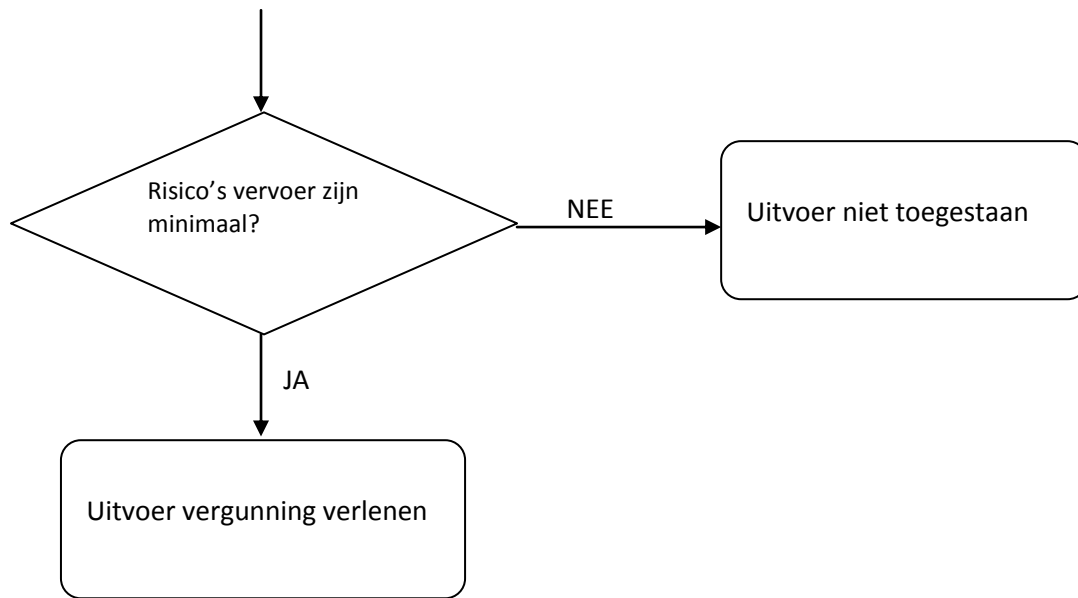
Bijlage F – Stappenplan Bijlage A EU-verordening
Stappenplan invoervergunning

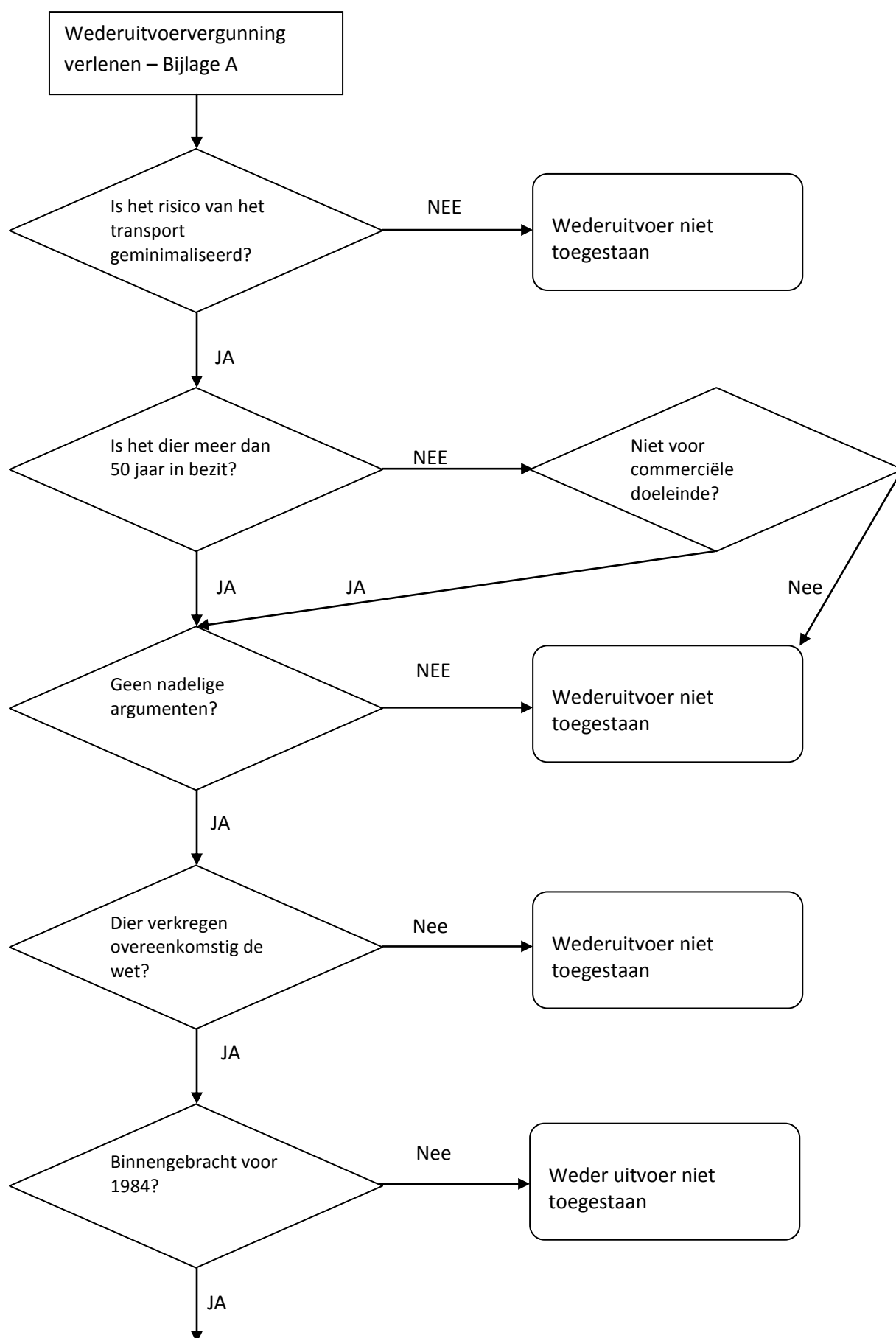

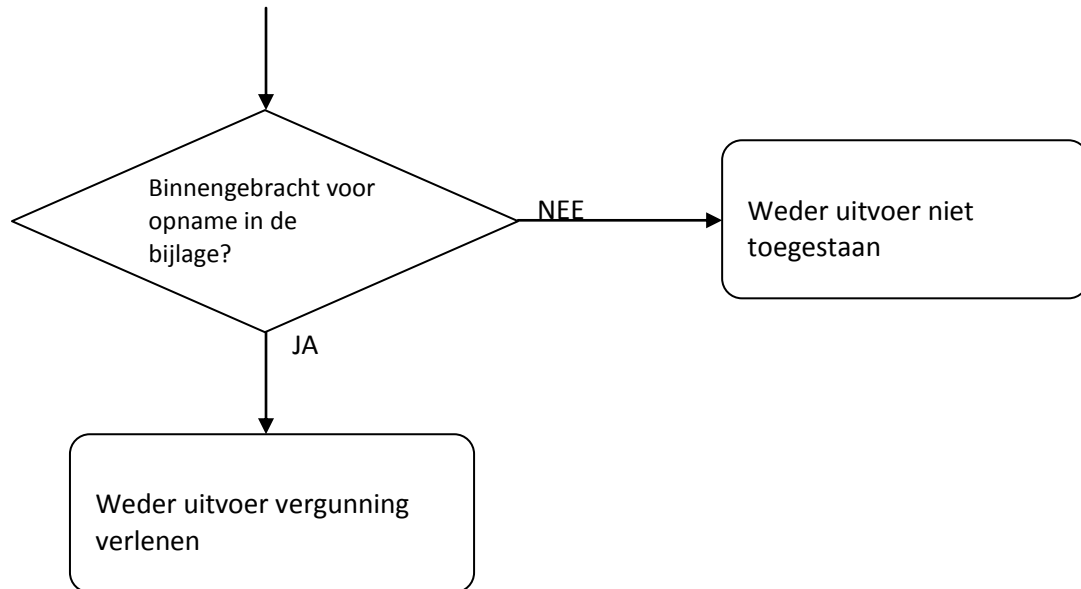
Stappenplan uitvoervergunning

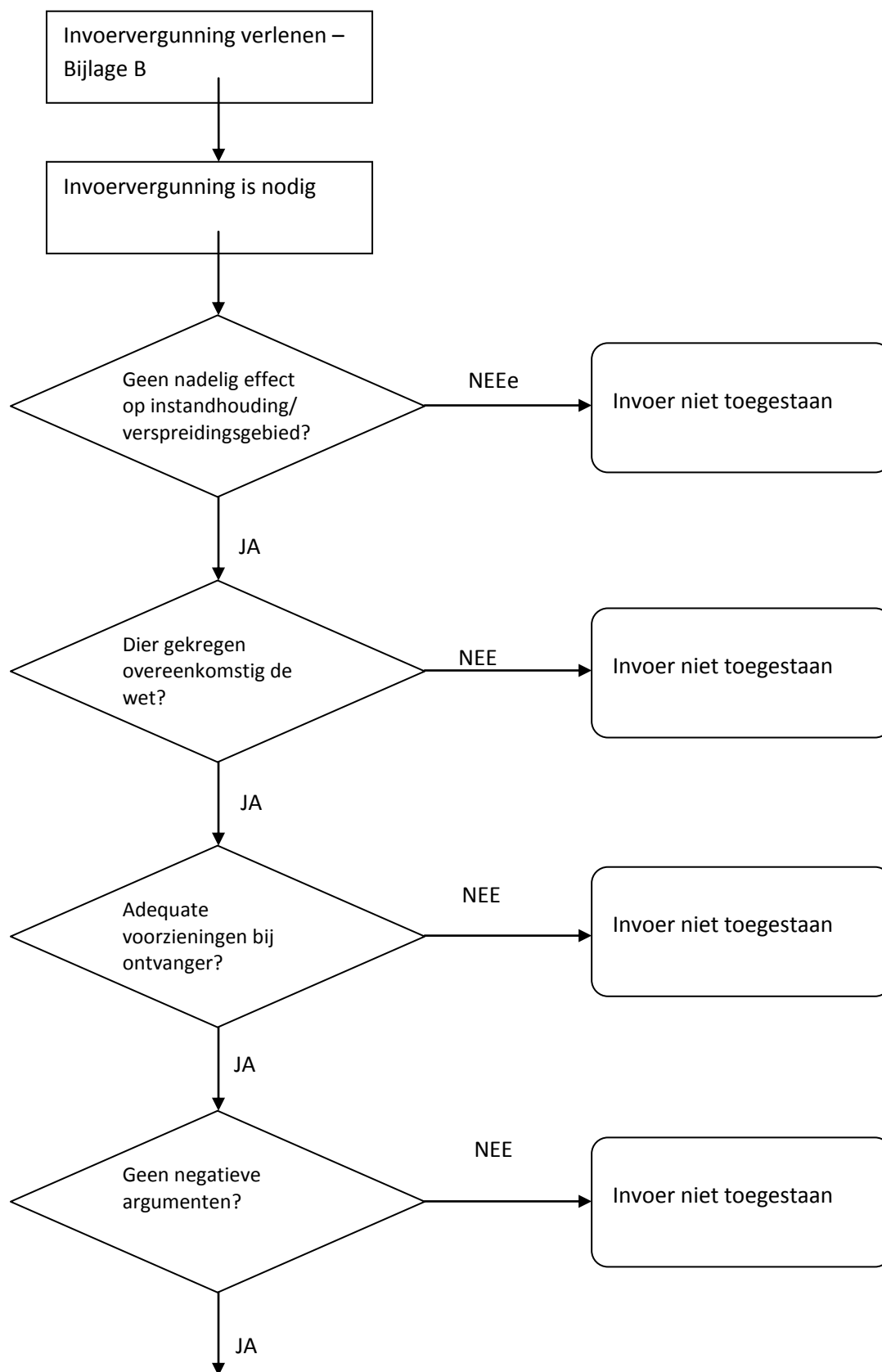

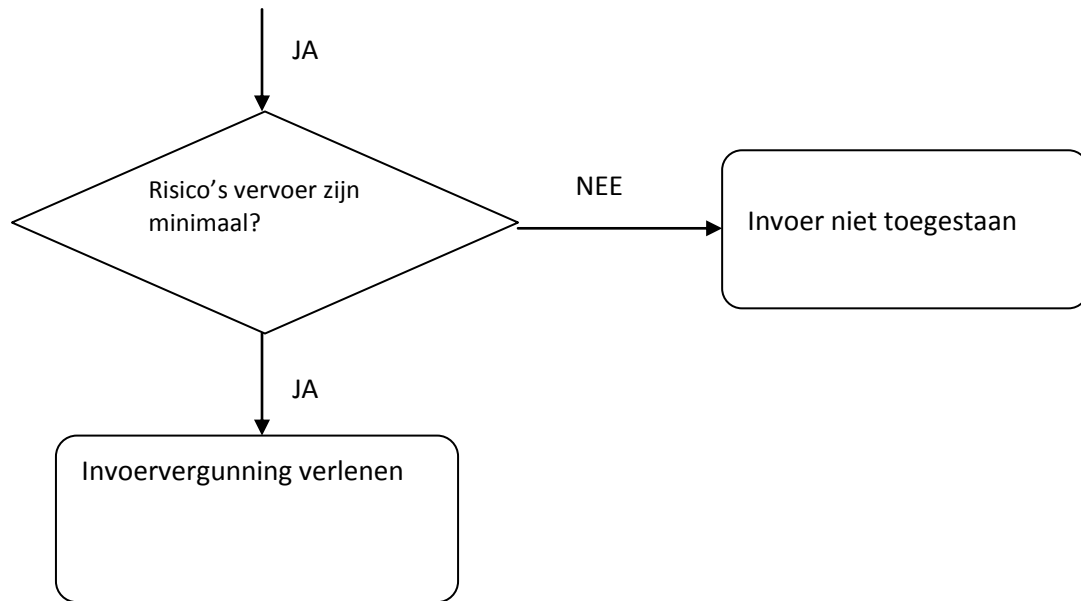
Stappenplan wederuitvoervergunning

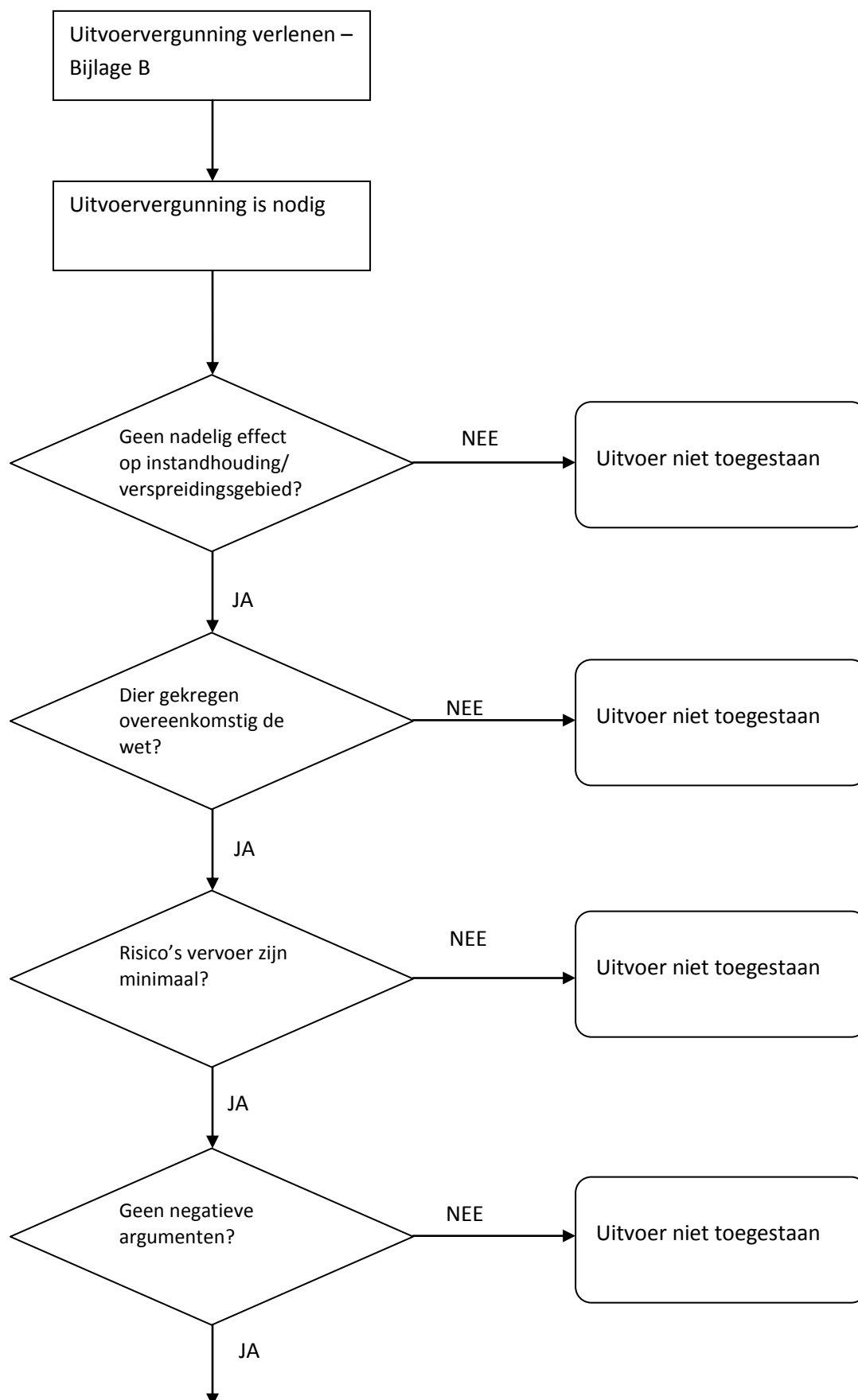

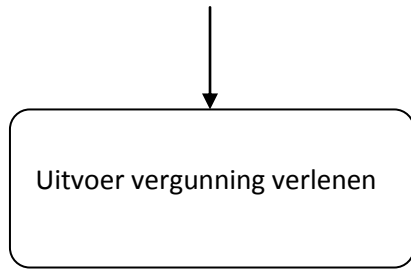
Bijlage E – Stappenplan Bijlage B
Stappenplan invoervergunning

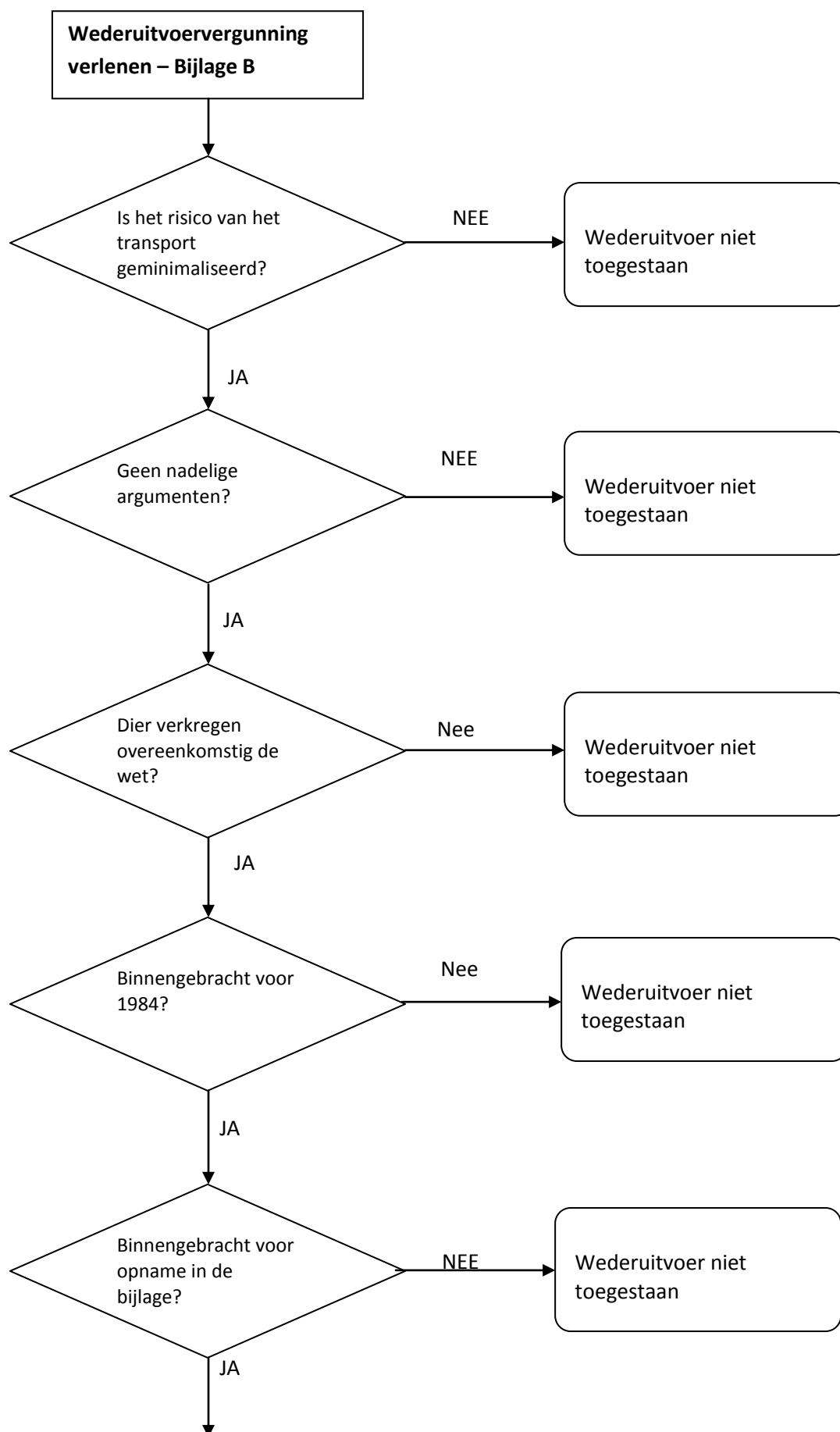

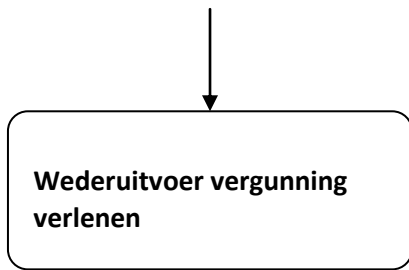
Stappenplan uitvoervergunning

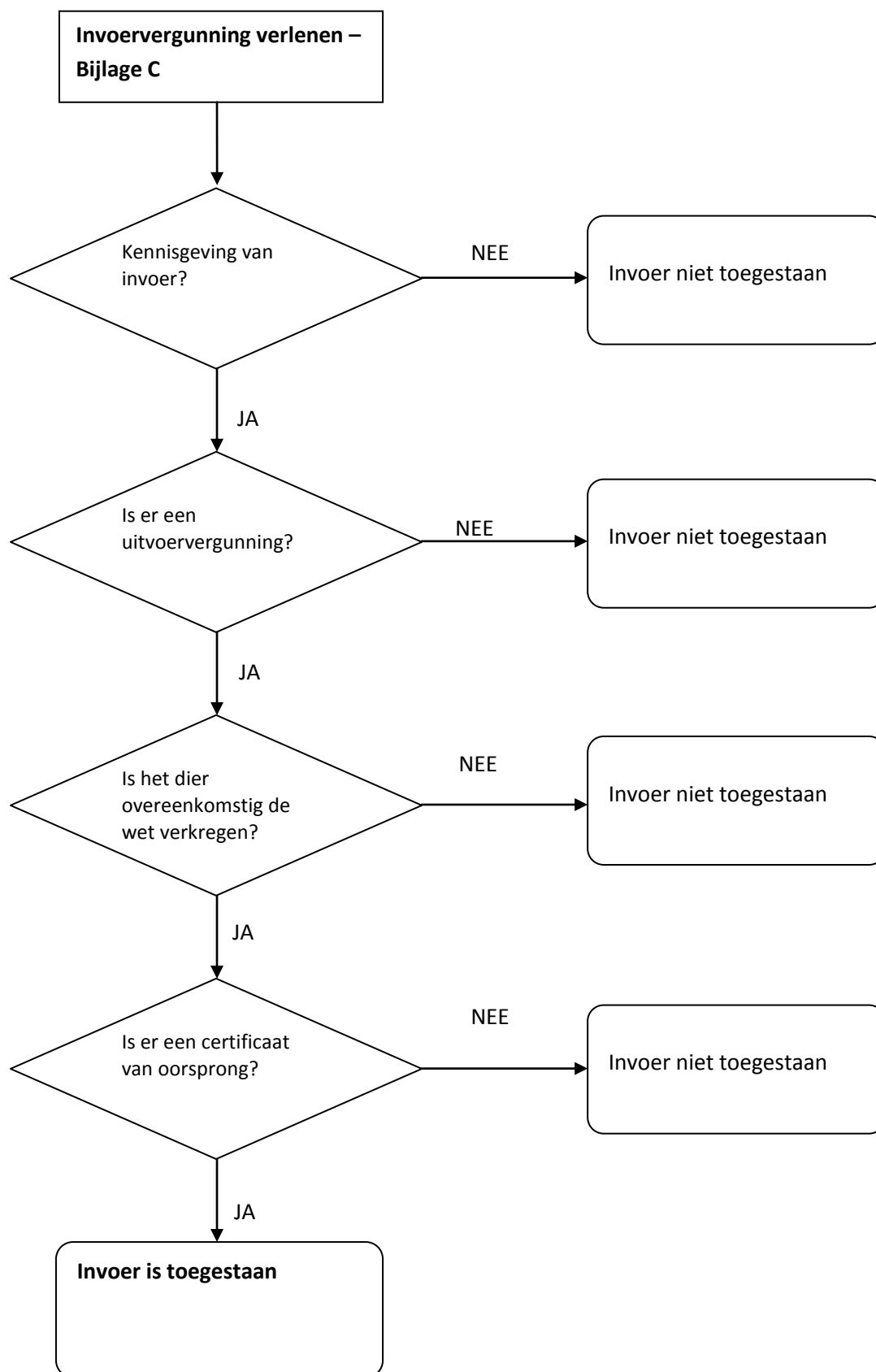

Stappenplan wederuitvoer

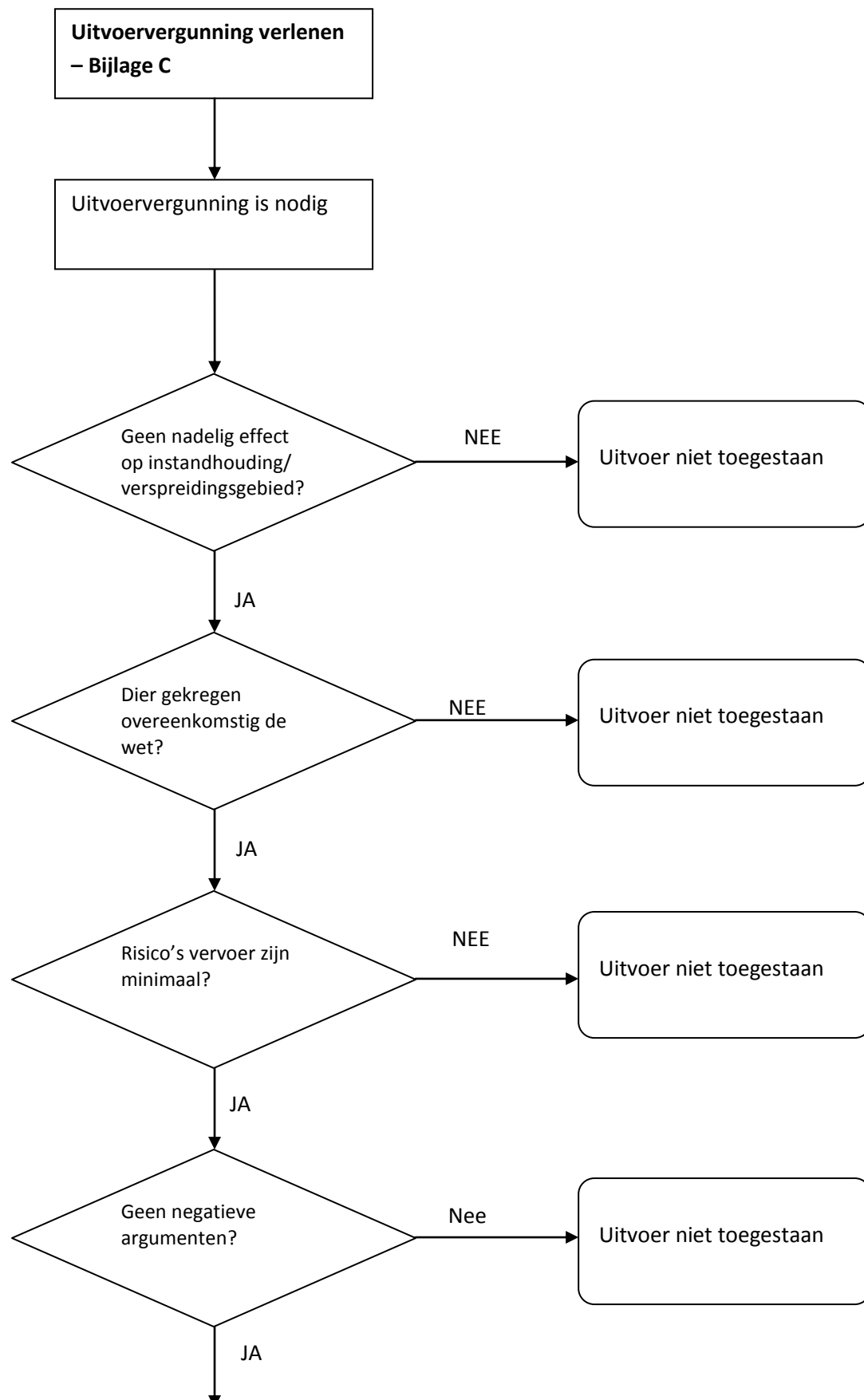

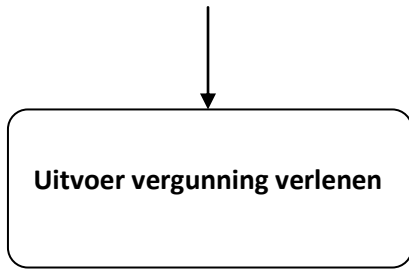

Bijlage F – Stappenplan Bijlage C
Stappenplan invoervergunning

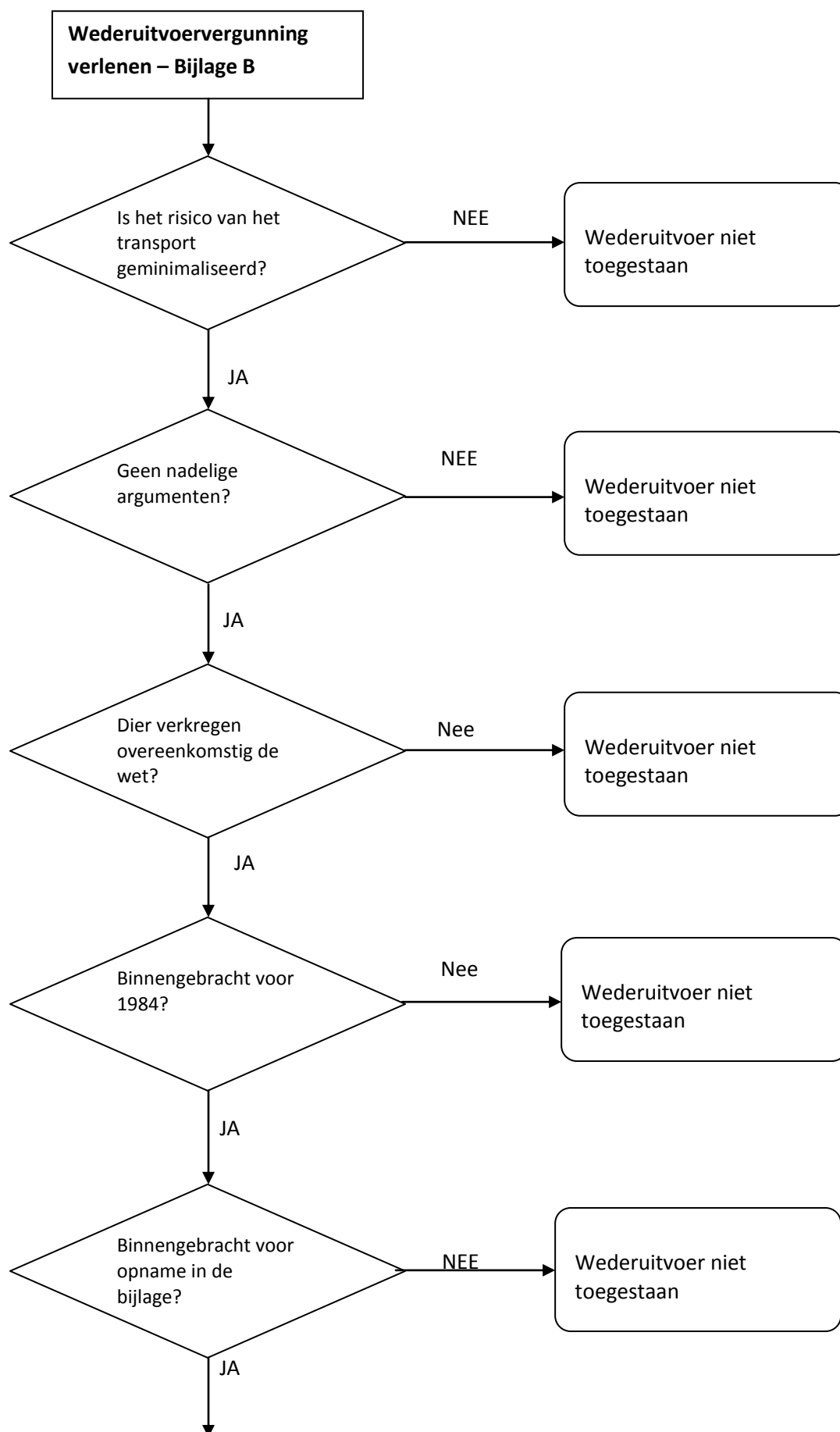

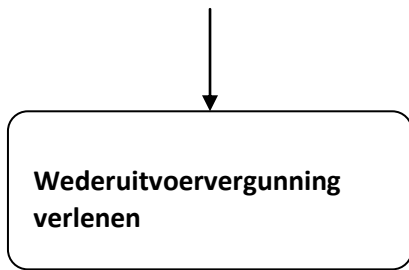
Stappenplan uitvoervergunning

Stappenplan wederuitvoervergunning

Bijlage F – Interview douaneambtenaar, C. Abbink

Interview

Geïnterviewde: douaneambtenaar C. Abbink

Afnemer: Mirthe Aarts

Datum: 03-04-2013

1. Hoeveel medewerkers telt de douane en hoeveel medewerkers zijn specifiek belast met milieu?

Allereerst geeft de heer Abbink aan dat er twee plekken zijn waar (levende) dieren binnengebracht mogen worden in Nederland. Het betreft hier de douanekantoren in Schiphol en Maastricht. Indien er dieren worden binnengebracht op een andere plek dan bovengenoemde, is er bij definitie sprake van illegale handel.

In beginsel worden alle douanewerkzaamheden uitgevoerd door iedere douanemedewerker. Dit wil zeggen dat iedere douanemedewerker iedere taak op zich kan nemen en er in beginsel geen specifieke taken per medewerker zijn. Om het niveau hoog te houden, worden er echter wel medewerkers opgeleid om meer kennis te vergaren over een specifiek onderwerp. Deze personen krijgen een interne opleiding en worden 'vraagbaken' genoemd. Met betrekking tot milieu heet een dergelijke vraagbaak 'vraagbaak flora en fauna'. De interne opleiding met betrekking tot milieu wordt in samenwerking met de NVWA gegeven en bij afsluiting van de opleiding wordt er een certificaat verstrekt. De vraagbaak voert zijn speciale werkzaamheden uit naast zijn reguliere werkzaamheden als douanemedewerker.

2. Waar worden de bevoegdheden door de douane uitgehaald?

Handboek Douane

Handboek VGEM

3. Wordt er meer nadruk gelegd op drugs- en / of wapenhandel?

Voor verdovende middelen geldt een 100% controleplicht. Deze plicht wordt steeds minder belangrijk, maar het zorgt er tot op heden voor dat de nadruk vooral ligt op verdovende middelen. Bij de zoektocht naar verdovende middelen worden echter ook vaak dieren of dierlijke producten onderschept en deze controles zijn dus niet overbodig. Andersom is het daarentegen ook mogelijk dat bij een controle naar dieren of producten van dieren verdovende middelen en / of wapens worden gevonden.

4. Werkzaamheden douane

Pre-arrival-fase

Voordat de goederen Nederland binnenkomen, wordt er een goederenbeschrijving en een beschrijving van de geloste goederen afgegeven bij de douane. Deze beschrijvingen worden ingevoerd in de computer. Daarna wordt er gekeken of er rare omschrijvingen tussen zitten (denk hierbij aan het vervoeren van stenen via de lucht, dit is uiterst onwaarschijnlijk). Daarnaast wordt er gekeken of er onbekende vervoerders op de lijst staan. Indien er sprake is van een van deze gevallen, wordt de zending sowieso gecontroleerd. Iedere nieuwe klant is controlewaardig.

Bij het nakijken van deze documenten kan de douane gebruikmaken van de database van het NVWA. Op deze manier is er een dubbele controle op documenten.

Bij het controleren van passagiers wordt er gebruik gemaakt van een risicoanalyse. Men weet over het algemeen waar dieren vandaan komen.

Suriname -> vogels

Mexico -> cactussen

Op basis hiervan worden vluchten van bepaalde landen extra gecontroleerd. Het kan voorkomen dat er passagierslijsten worden opgevraagd en bepaalde (risico) personen eruit worden geplukt. Dit gebeurt vaak al bij de slurf bij het verlaten van het vliegtuig.

Daarnaast kan er gebruik gemaakt worden van een 'actie'. Dit houdt in dat de douanemedewerkers van de passagiers afdeling en de douanemedewerkers van de vracht tegelijkertijd op een specifiek onderwerp controleren.

Ten slotte wordt er nog gebruik gemaakt van een zogenaamde CITES-hond. Deze hond controleert meestal de vracht in de kelder, maar in sommige gevallen ook in de passagiershal. Deze hond zoekt naar eieren of veren. Hij gaat zitten indien hij iets ruikt.

De douane zorgt altijd voor een random controle. 2 op de 100 mensen wordt hiermee gecontroleerd. Er kan echter ook sprake zijn van een 100% controle. Dan wordt alles gecheckt.

Indien het gaat om niet beschermde diersoorten, mag men vijf huisdieren op eigen naam mee het land innemen. Wat de invoerder daarna met de dieren doet, dat kan moeilijk gecontroleerd worden en is niet de verantwoordelijkheid van de douane. De douane meldt echter wel altijd aan de NVWA de hoeveelheid dieren die zij tegen komen en eventueel legaal Nederland binnen gaan. Op deze manier kan de NVWA dit (proberen te) controleren.

Indien een invoerder een verkeerd document heeft meegestuurd, krijgt deze persoon een meldplicht. Dit houdt in dat er op de volgende aanvraagformulieren staat dat er sprake is van een meldplicht en dat de persoon vooraf aan de invoer moet melden dat het zijn zending betreft. Deze invoer wordt dan altijd gecontroleerd. Er bestaat discussie of dit hoort onder een risicoanalyse of een procedure.

Indien de goederen (dieren) eenmaal in het vrije verkeer zijn, is er geen sprake meer van douane verantwoordelijkheid, maar van de politie.

Douanemedewerkers krijgen een aantal controles die zij moeten uitvoeren op jaarbasis. De leidinggevende mag hierover zelf beslissen op welk gebied hij extra steekproeven wil doen.

Weinig medewerkers voor de hoeveelheid vracht.

Na controle van de invoer-, uitvoer- of wederuitvoervergunningen wordt er één kopie teruggestuurd aan de instantie van het land van herkomst. Op deze manier weten zij hoe het staat met deze zaak en kan de zaak worden afgesloten.

5. Samenwerking tussen douanekantoren / andere instanties

Één keer in de zes jaar komen de douanekantoren van Rotterdam, Schiphol en Eindhoven samen met Dienst Regelingen en het onderdeel AID van de NVWA. Hiervan is ook een medewerker bij het CITES-overleg.

De douane heeft een convenant met de NVWA en de samenwerking breidt uit. De douane kan gebruikmaken van de documenten in de database van de NVWA en indien de NVWA tips krijgt, worden deze doorgespeeld aan de douane.

Ook de politie begint zich steeds meer bezig te houden met de wildlife trade. De politie vraagt steeds vaker om informatie over bepaalde gevallen voor de vervolging.

Hierbij moet gezegd worden dat de douane nog geen last heeft gehad van de bezuinigingen en kan er een grote prioriteit gelegd worden bij wildlife trade.

6. Wat is de beste manier om een levend dier Nederland in te smokkelen?

De beste manier is het proberen via postzendingen. Deze zendingen zijn lastig te controleren. Het zijn veel pakketten. In postzendingen worden vaak spinnen, eieren en zelfs vissen aangetroffen.

Daarnaast is een zwakke plek de nieuw toegetreden lidstaten. Een voorbeeld hiervan is Servië en hetzelfde kan gebeuren met Kroatie. Indien er beschermde diersoorten zich bevinden in het land, zijn bij toetreden tot de EU legaal de Europese Gemeenschap binnen gekomen en dus niet illegaal.

Het toezicht op andere landen is daarbij ook een heikel punt. In Nederland verdient een douanemedewerker relatief goed. Dit betekent dat hij niets te klagen heeft. Het kan toch voorkomen dat een douaneambtenaar onder druk wordt gezet of een extra centje wil verdienen en omgekocht wordt. Dit gebeurde wel vaker in Rusland.

7. Kunt u wat meer vertellen over de in- en uitvoervergunningen?

Originele uitvoervergunning (van het land van herkomst) dient bij de zending te zitten. Originele invoervergunning ligt in Nederland.

Deze worden vaak tegelijkertijd afgegeven en gecontroleerd. Dit mag eigenlijk niet, maar dit werkt het efficiënt. Deze documenten moeten vervolgens afgetekend worden ten behoeve van het CITES-verdrag. Omdat de douanemedewerker op dat moment toch bij de vrachtstukken staat, is het vaak geen moeite ook direct de inhoud van de vracht te controleren. Hierbij is de doortastendheid van de douanemedewerker van belang. Niet slechts naar de goederen of dieren in eerste opzicht bekijken, maar ook kijken wat er verder nog in de vracht zit.

Indien men twijfelt over de echtheid of juistheid van de informatie wordt er contact opgenomen met DR.

Vervolgens gaat één exemplaar van het document naar DR (DR stuurt het eventueel door naar overheidsinstantie van het land van herkomst of bestemming), aan de invoerder, aan de douane en aan het CITES-bureau.

Bijlage H – Interview NVWA, W. Hut

Interview NVWA

Geïnterviewde: Wim Hut

Afnemer: Mirthe Aarts

e-mailadres: mirthe.aarts@gmail.com

Datum: 19 april 2013

Werkzaamheden

1. **Zijn er bij de NVWA medewerkers belast met enkel het aspect ‘dieren’ en eventueel specifiek met beschermde uitheemse dieren?** Diverse teams houden zich bezig met (landbouwhuis)dieren. Het landelijke team Natuur houdt zich bezig met de handhaving van beschermde dieren en planten (CITES en FF-wet).
2. **Hoe zit het met de capaciteit van de NVWA bij de bestrijding van handel in (uitheemse) dieren in het kader van de bezuinigingen?** Het team bestaat uit 23 inspecteurs.
3. **Welke werkzaamheden voert de NVWA uit ter bescherming en opsporing van beschermde uitheemse diersoorten?** Toezicht en opsporing w.o. ook internetrecherche. Bij grote (internationale) onderzoeken wordt er veelal samengewerkt met de politie waarbij de NVWA de regie heeft en materiedeskundigheid levert.
4. **Wat doet de NVWA om het handelen in en het houden van beschermde uitheemse dieren tegen te gaan?** Het is niet zo dat alle beschermde dieren niet verhandeld mogen worden. Veel beschermde dieren mogen verhandeld worden mits de legaliteit aangetoond kan worden. De NVWA controleert derhalve de legaliteit van de dieren.
5. **Hoe vinden de controles om kwetsbare diersoorten te beschermen plaats? Bij mensen thuis / dierentuinen / dierenwinkels en / of tijdens transport.** Bij het vervoer van dieren door de lucht is de luchtvervoersbedrijf/luchtvaartmaatschappij gebonden aan de IATA normen; het team Natuur controleert daarop. Aan het vervoer van dieren over de weg zijn ook voorwaarden verbonden bijvoorbeeld t.a.v. het welzijn (GWWD). Controle daarop is ook een taak van de NVWA. Het team Natuur controleert ook dierentuinen i.k.v. de dierentuinvergunning. Daarbij wordt er diverse aspecten gelet zoals welzijn (GWWD) en legaliteit. Ook controleert het team Natuur houders thuis van beschermde dieren om na te gaan of de dieren legaal zijn.
6. **Hoe worden CITES-dieren (met vergunning) gecontroleerd tijdens het transport? Hoe vaak vindt er controle plaats door de NVWA?** Tijdens breed opgezette transportcontroles (controles op mest-, vee-, diertransporten en transporten van bloemen, planten etc.) wordt ook gekeken naar het vervoer van beschermde dieren. Controles op de IATA vinden permanent plaats door de NVWA waarbij het team Natuur de zaak strafrechtelijk overneemt ingeval van overtreding.
7. **Komt het vaak voor dat er bij particulieren dieren in beslag worden genomen en hoe komt men aan deze tip? Hoe gaat dit dan in zijn werk?** Het komt regelmatig voor dat er

beschermde dieren in beslag of in bewaring worden genomen. Dat gebeurt niet alleen door de NVWA maar bijvoorbeeld ook door de Douane (voor een goed overzicht van het totaal aantal dieren wat jaarlijks in beslag of bewaring wordt genomen kun je het beste contact opnemen met dhr. B. Langeveld van DR, tel: 070-37868367). Tips krijgen we soms van burgers maar ook bijvoorbeeld uit ons netwerk als politie, Interpol. Maar soms vragen ook mensen een CITES certificaat aan bij de CITES autoriteit en wordt aan de NVWA door de Dienst Regelingen, die over de vergunningverlening gaat, gevraagd om een controle uit te voeren om vast te stellen of het dier waar een vergunning voor aangevraagd wordt legaal verkregen is. Als dat niet het geval is en DR kan geen vergunning verlenen dan wordt het dier in bewring genomen.

Algemeen

8. **Hoeveel beschermde uitheemse dieren worden er gevonden en in beslag genomen?** Zie antwoord onder 7.
9. **Worden de opvangcentra die zijn aangewezen door Dienst Regelingen gecontroleerd door de NVWA?** Potentiële maar ook bestaande opslaghouders worden door de NVWA in opdracht van DR (die een contract heeft met de opslaghouders) gecontroleerd. Laat onverlet dat als er een vermoeden is dat een opslaghouder zelf in overtreding is dat dan de NVWA zelfstandig dan een controle uitvoert.
10. **De NVWA is de bevoegde instantie die bij een uitvoervergunning aangeeft dat er aan alle eisen is voldaan van het land van bestemming. Wat houdt dit in?** DR is het bestuursorgaan die de vergunningverlening verzorgt, niet de NVWA. Vervolgens controleert de Douane steekproefsgewijs of aan de voorwaarden is voldaan. Als de Douane het vermoeden heeft dat er illegaal beschermde dieren worden vervoerd, binnen of buiten de EU worden gebracht dan schakelt zij de NVWA in.
11. **Hoe is de samenwerking met de douane, Dienst Regelingen en de politie?** De samenwerking met de Douane als 1^e lijns toezichthouder is goed evenals met DR en de politie. Opgemerkt daarbij dat het t.a.v. de politie wel verschilt van regio van bijna geen tot zeer nauwe samenwerking.

Bijlage I – Interview Dienst Regelingen, B. Langeveld van In beslag genomen goederen

Interview

Geïnterviewde: Bart Langeveld

Afnemer: Mirthe Aarts

Datum: 18-04-2013

Werkzaamheden

12. Hoeveel medewerkers zijn direct belast met werkzaamheden die betrekking hebben op beschermde uitheemse dieren?

Er zijn vier afdelingen binnen DR die belast zijn met inheemse en uitheemse diersoorten.

- Bureau CITES: vergunningen en ontheffingen verlenen
- Bestuursrechtelijke handhaving CITES: geeft opdracht aan NVWA / Politie / LID om controles uit te voeren. Het gaat dan om dieren die op dat moment al in Nederland zijn.
- Bestuursrechtelijke handhaving Gezondheid- en Welzijnswet voor Dieren: er wordt bestuursrechtelijke gehandhaafd op grond van art. 36 en 37 Gwvd. Het kan hierbij gaan om mishandeling en verwaarlozing.
- Afdeling in beslag genomen goederen: Indien er dieren in beslag worden genomen door douane, NVWA, politie of wie dan ook, komen deze dieren bij DR terecht. Zij zorgen voor een opslagplek en zorgen ervoor dat de dieren er weer bovenop komen. Daarna kunnen de dieren weer in de handel gebracht worden door DR.

Dit interview is gehouden met een medewerker van de afdeling in beslag genomen goederen.

DR is bestuursorgaan

13. Hoe zit het met de capaciteit van DR bij de bestrijding van handel in (uitheemse) dieren in het kader van de bezuinigingen?

Bij iedere afdeling zijn 9 medewerkers actief. Dit is vrij weinig voor het aantal werk dat er is.

14. Hoeveel levende dieren (zaken) worden er jaarlijks onderschept?

Per jaar komen er 600 a 700 zaken binnen. Deze zaken komen veelal binnen door de douane. Het gaat vooral om producten van dieren. Tegenwoordig worden er veel Chinese medicijnen ingevoerd. Als er (levende) dieren worden onderschept gaat het vooral om vogels en reptielen.

In beslag genomen dieren

15. De douane neemt dieren in beslag, deze dieren gaan naar DR. Welke procedure zit hier aan vast?

Tot 2008 werd er vaak strafrechtelijk gehandhaafd. De rechter oordeelde dan echter vaak dat het strafbaar feit niet ernstig genoeg was en daarom werd de zaak vaak afgedaan zonder straf.

Sinds 2008 wordt er steeds vaker bestuursrechtelijk gehandhaafd. De dieren worden dan bestuursrechtelijk in bewaring gesteld.

De dieren die in beslag worden genomen worden ingevoerd in de computer. Hierbij moeten alle gegevens van het dier worden opgeslagen. Het gaat hierbij om soort, geslacht, eventuele ondersoort e.d.

Doordat er bestuursrechtelijk wordt gehandhaafd (op grond van art. 36/37 Gwvd) kunnen de kosten die gemaakt worden om dieren te vervoeren, te verzorgen en te huisvesten verhaald worden op de dader/eigenaar/betrokkene. Dit zijn vaak hoge kosten.

Naast het bestuursrechtelijke traject kan er ook een strafrechtelijke traject gestart worden. Op deze manier kan de dader een tweede geldboete opgelegd worden of een gevangenisstraf.

Er zijn werkafspraken gemaakt over het kiezen tussen het strafrechtelijke traject of het bestuursrechtelijke traject.

16. Op welke manier worden de opvangcentra van DR gecontroleerd? Hoe weet DR dat deze opvangcentra te vertrouwen zijn?

De NVWA krijgt een lijst met opvangcentra van DR en valt onverwacht binnen. De NVWA controleert de administratie en de eisen die gesteld worden aan de opvangcentra. Opvangcentra moeten allemaal een dossier bijhouden over de in beslag genomen dieren en op deze manier zou het zichtbaar worden wanneer er dieren missen.

Dit was het geval bij de Nederlandse Opvang Papegaaien (NOP). Daar miste tijdens de controle een aantal papegaaien. Men gaat er vanuit dat deze weer onderhands in de verkoop terecht zijn gekomen.

De opslagcentra bestaan vaak uit dierentuinen en rescue-centra. De dieren worden niet meer ondergebracht bij particulieren. De opslagcentra zijn geheim, vanwege het feit dat eigenaren (van gezelschapsdieren) op zoek gaan naar hun dier en het personeel bedreigen.

Opslagcentra zijn 24/7 bereikbaar voor het opvangen van dieren.

Overheid subsidieert.

DR streeft ernaar de dieren zo kort mogelijk vast te houden. Er wordt gekeken of de dieren terug gezonden kunnen worden naar het land van herkomst. Dit gebeurt echter slechts in enkele gevallen. Vaak ligt dit aan het land van herkomst. Zij weten niet waar het dier vandaan komt en of het dier gezond is. DR houdt de dieren dan en brengt ze onder op een passende plaats.

Als het gaat om zieke dieren worden deze verzorgd totdat ze beter zijn. Daarna kunnen de dieren (vee) weer in het handelscircuit terecht komen.

Bijlage J – Interview Dienst Regelingen, T. Schelvis van Bureau CITES

Interview Dienst Regelingen

Geïnterviewde: Tessa Schelvis / Bureau CITES

Afnemer: Mirthe Aarts

Datum: 02-05-2013

Werkzaamheden

1. Hoeveel medewerkers zijn direct belast met werkzaamheden die betrekking hebben op beschermde uitheemse dieren bij Bureau CITES?

5 a 6 werknemers bij Bureau CITES. Deze afdeling houdt zich bezig met de vergunning aanvragen. Vergunning aanvragen komen tegenwoordig veelal digitaal binnen. Er wordt gekeken of alle gegevens zijn ingevuld.

2. Bij DR worden de vergunningen aangevraagd om dieren in te voeren in Nederland. Op welke manier worden deze aanvragen behandeld?

Er is een werkinstructie, maar deze wordt voornamelijk gebruikt voor nieuwe werknemers. Er zijn zo veel toetsingsgronden dat het volgens de medewerkers moeilijk is dit allemaal in een checklist te zetten. Er wordt wel getoetst op veel van de criteria uit de EU-CITES-verordening. Er wordt voornamelijk gekeken naar de herkomst van het dier. Als er een vergunning wordt aangevraagd voor een gefokt dier, wordt er ook gekeken naar de gegevens van de ouders van het dier.

3. Op welke manier worden verdachte aanvragen behandeld? Hoe worden verdachte aanvragen eruit geplukt?

In principe zijn er geen direct verdachte personen voor de DR. Het kan zijn dat een invoerder al eens een dier op illegale wijze heeft willen invoeren. Dit maakt voor DR niet (veel) uit. Iedereen moet een vergunning kunnen aanvragen. De illegaliteit wordt dan door de douane getoetst.

Verdachte aanvragen worden geweigerd. Dit kan liggen aan de herkomst van de dieren of een vervalste uitvoervergunning. Deze valse uitvoervergunningen worden over het algemeen gemakkelijk eruit geplukt.

4. Op welke manier komt de Ffw kijken bij deze toetsing? Wordt er voornamelijk getoetst aan het CITES-verdrag en de EU-CITES-verordening?

De EU-CITES-verordening is de belangrijkste regelgeving voor DR. Hieraan wordt het meest getoetst.

5. De Ffw verbiedt ook het bezit van de diersoorten in bijlage A, B, C en D. Hoe zit dit in omringende landen en levert dit problemen op?

Weten ze niet, moet je in België vragen.

6. Hoe is de samenwerking met de douane?

Bij DR regelt de afdeling Handhaving CITES de samenwerking met de douane. De scheiding tussen Bureau CITES en Handhaving CITES is groot, zodat Bureau CITES objectief kan toetsen bij het verlenen van vergunningen